

Stigende fødevarepriser er ikke lig profit for dagligvarekæderne

De danske forbrugerpriser stiger fortsat. Det gælder også fødevarepriserne, der i august steg med 4,6 pct. ift. året før. De stigende fødevarepriser er dog ikke lig ren profit for dagligvarekæderne – snarere tværtimod. De er derimod en konsekvens af stigende producentpriser.

Stigende producentpriserne fører til højere forbrugerpriser

Inflationen i Danmark er aftagende, men priserne stiger fortsat på årsniveau, og det er ikke kun begrænset til Danmarks grænser. Den aftagende, men fortsat høje inflation er et fænomen, der ses på tværs af hele Europa.¹ Det gælder også priserne på de fødevarer, som danskerne køber, når de handler ind i dagligvarebutikkerne.

De stigende priser i dagligvarebutikkerne er dog ikke lig med profit for dagligvarekæderne. Det skyldes, at omkostningerne til at indkøbe varer også er steget. Det ses blandt andet ved producentpriserne, der angiver den pris, som dagligvarekæderne køber ind til fra producenterne. I august var producentpriserne på fødevarer steget med i alt 28,6 pct. ift. medio 2021, hvor priserne generelt begyndte at vokse en del mere end tidligere. I samme periode er forbrugerpriserne på fødevarer derimod steget med 22,8 pct., hvilket er lavere end stigningen i producentpriserne.

Producentpriserne på fødevarer er med andre ord faktisk steget mere end forbrugerpriserne de seneste to år, se figur 1. Det er et tegn på, at dagligvarekæderne har absorberet dele af prisstigningerne selv og ikke sendt dem videre til forbrugerne de sidste knap to år.

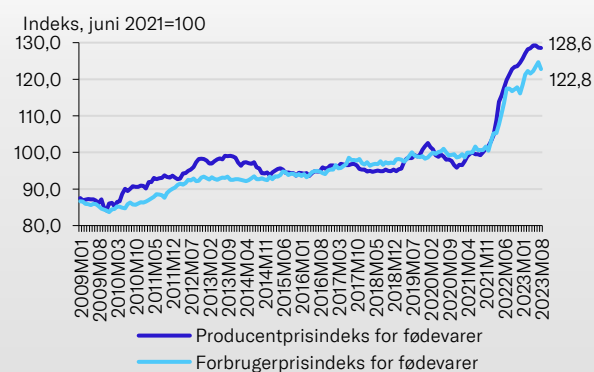
Prisforskel fører til lavere bruttoavance

Forskellen i prisudviklingen har haft den konsekvens, at bruttoavancen i danske supermarkeder faldt til 8,9 pct. i første kvartal i 2023. I 2. kvartal 2023 er den steget til 14,0 pct., hvilket dog fortsat er under det historiske gennemsnit for supermarkeder på 14,9 pct. Det er samtidig under resten af erhvervslivet. Nogenlunde samme udviklingen ses også hos discountforretningerne samt hos købmænd og døgnskiosker, der havde bruttoavanceprocenter på hhv. 11,9 pct. og 3,0 pct. i 2. kvartal 2023 (ikke vist i figur).

Bruttoavancen angiver, hvor stor en andel af omsætningen, der er tilbage til at betale faste omkostninger, når de variable omkostninger er betalt. Den lave bruttoavance i 2022 og 2023 er en tydelig indikation på, at dagligvarebutikkerne ikke har øget overskuddet, men at de omvendt har absorberet dele af prisstigningerne selv uden at sende dem videre til forbrugerne.

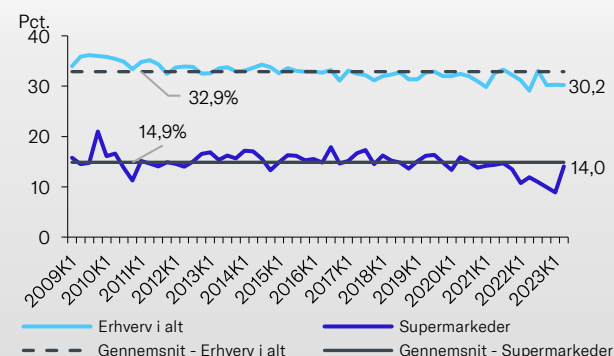
¹ Kilde: Eurostat, tabel PRC_FSC_IDX

Figur 1: Udviklingen i producentpriser og forbrugerpriser på fødevarer



Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik PRIS111 og PRIS4015.
Note: Juni 2021 er sat lig 100 for at vise den samlede udvikling i hhv. producent- og forbrugerpriser på fødevarer siden de årlige prisstigninger begyndt at stige markant mere end før medio 2021.

Figur 2: Bruttoavanceprocent for supermarkeder og erhverv i alt fra 2009K1 til 2023K2



Kilde: Danmarks Statistik, tabel FIKS44